

tatott, mégpedig 4 nagy, 6 közép-, 27 kis- és 6 tanyai népkönyvtárt. A könyvtárakat a megyei népművelési bizottság osztotta el a községek között. A bizottság a meglévő könyvtárhálózat állományának rendszeres gyarapítására törekedett, és természetesen javaslatokat is tett a könyvek beszerzésére.

A könyvtárak a 30-as években már a körülményekhez képest megfelelő elhelyezést kaptak. Könyveiket igyekeztek gondosan kezelni és beköttetni. Az akkori adatok szerint a népkönyvtárakat mindenütt viszonylag sokan használták.

A megyei népművelési bizottság törekedett az *alapközi ismeretek elterjesztésére*. Ezt szolgálták a Magyar Népművelés könyvei című könyvsorozat olyan kiadványai, mint például a „Számolás és mérés a mindennapi életben” című könyv. Ismeretével valóban gazdagodott az olvasó.

Az 1941—42-es alispáni jelentés szerint a könyvtárfejlesztés eredményeként a vármegye területén már összesen 302 népkönyvtár működött, s ezek kötétszáma 47 286 volt. E könyvtárakat a tanév folyamán összesen 27 987-en látogatták, és 58 567 kötetet könyvet vittek ki elolvasásra. Ezt a könyvkölcsönzési arányt korántsem lehet kedvezőnek tekinteni, hiszen nem kell sokat számolni ahhoz, hogy megállapítsuk, egy kölcsönzőre még 2 kötet könyv sem jutott évente. Nyilvánvaló, hogy a népkönyvtárakban sok elavult mű üledett meg, és az új könyvek beszerzése is rapszodikus lehetett.

A népkönyvtárak létesítésének gondjain ekkoriban sokat javított az a tény, hogy „kultúrházak” épültek, s most már nem csupán az iskolákban lehetett a könyveket elhelyezni, hanem a megépített 42 kultúrházban is. Ezáltal részben az állományfejlesztés, részben pedig a kölcsönzés munkája könnyebbé vált.

1944-ben a könyvtárak állománya mintegy 50 000 kötet lehetett, melynek többsége fasiszta szellemiségű kiadvány volt. Ezeket 1945 után ki kellett selejtezni. Értéket képviseltek viszont a klasszikus szerzők munkái, a népi írók művei, és a világi tudományok köréből vett ismeretterjesztő témákkal foglalkozó — sajnos kis számú — kiadványok.

Heves megyében 1944 őszén a hosszú hetekig tartó harcok következtében első sorban a Hatvan és a Gyöngyös környéki falvak könyvtárai szenvedtek súlyos pusztulást. Helyreállításuk, a könyvállomány rendezése, a széthurcolt könyvek összeszedése már a harcok időszakában megkezdődött és a felszabadult megyében ekkor szervezkedő, a népműveltséget elsőrendű fontosságú kérdésnek ítéelő munkaspártok programjaiból nyilvánvalóvá vált, hogy a könyvtárak rövidesen valóban a legszélesebb néptömegek művelődési viszonyainak megjavítását szolgálják majd.

Varga László

Fülöp István halálára

Nemrég tartottuk Zalaegerszegen a hírlap-repertórium készítésével foglalkozó helytörténeti tanácskozást, amelyen nyugdíjas könyvtárosként még ott volt Fülöp István is. Akkor meghívta barátait lakására, hogy megmutassa nekik hatalmas méretű helytörténeti gyűjtését, három évtized lankadatlan munkájának eredményét. Szerette volna ezt a gyűjteményt nyugdíjas éveiben tovább rendezni, feldolgozni, szeretett volna belőle tanulmányokat készíteni. Mert eddig főként csak gyűjtött, s keveset publikált. Néhány szép tanulmánya megjelent ugyan (például Gönczi Ferenc néprajztudósról), közreműködött néhány gyűjteményes kiadvány munkájában, s szerkesztette a Gőcseji Helikont, Zala helytörténeti folyóiratát. Zalaegerszeg utcaneveinek történetével foglalkozó kötete befejezés előtt állt, a kéziratot 1975 végén kívánta átadni kiadásra a városnak. De hatalmas gyűjtő-

munkájának termését valójában csak ezután akarta learatni.

Ezt a munkát már nem tudja elvégezni. Tragikus hirtelenséggel, 62 éves korában ölte meg szívba.

Az idősebb könyvtárosok mindenütt ismerték. Ő volt a legszenvedélyesebb helytörténész könyvtáros. Szinte nem ismert más időöltést, szórakozást, beszédtemát, mint a zalai múlt kutatása. Voltak évek, mikor napi 4—5 órai alvás mellett 18—20 órát töltött ezzel a munkával, cédelátnak tizezrei, saját kezével kötött gyűjtemény-köteteinek száza között.

Reméljük, hogy ez a hatalmas munka nem vész kárba halálával. Zala megye bizonyosan megbecsüli, s értéke szerint őrzi és kezeli hagyatékát. S idővel akadnak majd nyomdokába lépő lelkes helytörténészek, akik gyűjteményeinek legértékesebb részét megismertetik majd a zalai közönséggel, amelynek Fülöp István is szánta munkáját. (pr)